

همیشه یکی فرهنگ شهر

کسب ۳۰ مدال المپیاد در یک سال

درخشش جهانی دانش آموزان ایرانی

دانش آموزان ایرانی تابستان امسال با شرکت در ۷ المپیاد علمی جهانی، توانستند مدال‌های طلا، نقره و برنز دریافت کنند

گزارش
لیلا شریف
روزنامه‌نگار

در حالی که ده‌ها ورزشکار ایرانی در المپیک و پارالمپیک پاریس در تابستان امسال شرکت کردند و بیشتر توجه‌ها روی این مسابقات بین‌المللی جهانی و مدال آوران آن بود، دانش‌آموزان ایرانی نیز در همین بازه زمانی به المپیادهای علمی جهانی رفتند و مدال‌های خوش‌آب‌ونگی را برای کشورمان کسب کردند؛ مدال‌هایی که آنها را در سکوی سوم جهان از نظر رتبه علمی در المپیادهای قرار داد و باعث شد که پرچم ایران در حوزه علمی همچون گذشته بالا بماند. در واقع ایران بدون در نظر گرفتن مدال‌های المپیاد فیزیک و علوم زمین توانست در ۵ المپیاد با کسب ۲۲ مدال شامل ۱۰ مدال طلا، ۱۰ نقره و ۲ برنز قفلا در جایگاه سوم دنیا قرار بگیرد و کشورهای آمریکا با ۱۸ طلا و چین هم با ۱۵ طلا در رتبه‌های اول و دوم قرار گرفتند. با در نظر گرفتن مدال‌های ۲ المپیاد دیگر، تعداد مدال‌های ایران به ۳۰ می‌رسد.

جز المپیادهای علمی جهانی مهم هستند؟

دانش‌آموزان سراسر دنیا علاقه دارند که برای یک‌بار هم که شده است، در رقابت بین‌المللی علمی دانش‌آموزان که به نام المپیاد علمی جهانی شناخته می‌شود، شرکت کنند. هر کشوری با توجه به زیرساخت‌هایش، زمینه حضور دانش‌آموزان در رشته‌های مختلف را فراهم می‌کند تا از این طریق سطح علمی دانش‌آموزان سنجیده و همچنین مسیر ادامه تحصیل آنها در دانشگاه‌های برتر مشخص شود. از نسوی دیگر این رقابت به بستری برای سنجش سطح علمی کشورهای مختلف تبدیل شده است؛ به همین دلیل مسئولان آموزشی ایران تلاش کرده‌اند تا با برنامه‌ریزی دقیق در دهه‌های مختلف، مسیر کسب رتبه درخشان برای دانش‌آموزان ایرانی در این رقابت بین‌المللی را مهیا کنند.

تاریخ‌سازی در المپیاد

امسال خاطرات خاصی برای المپیادی‌های ایرانی رقم خورده است؛ از میزبانی المپیاد فیزیک بعد از ۱۹ سال تا کسب رتبه در نخستین دوره المپیاد هوش مصنوعی و کسب ۵مدال طلا به وسیله شرکت‌کننده ایرانی در المپیاد نجوم. در نخستین روزهای مردادماه بود که ایران بعد از ۱۹ سال در دانشگاه صنعتی اصفهان با همکاری آموزش و پرورش میزبان المپیاد جهانی فیزیک شد. نخستین بار این المپیاد در سال ۲۰۰۵ در ایران برگزار شده بود و امسال اما اصفهان میزبان ۳۵۰ دانش‌آموز المپیادی و مربیان آنها از ۴۶ کشور دنیا بود. در کنار این میزبانی افتخار آفرین، نخستین دوره المپیاد هوش مصنوعی نیز امسال برگزار شد که دانش‌آموزان ایرانی از آن عقب‌نماندند و توانستند حضور پررنگی در این المپیاد داشته باشند. براساس اطلاعات موجود باید گفت که تیم ملی ایران در نخستین المپیاد جهانی هوش مصنوعی توانست مدال تیمی برنز و رتبه هجدهم را کسب کند. در المپیاد نجوم و اختر فیزیک هم، ۵۵ دانش‌آموز ایرانی که یکی از آنها دختر بود، توانستند ۵مدال طلا کسب کنند که در نوع خود بی‌نظیر بود و با کسب رتبه اول جهانی در جایگاهی بالاتر از آمریکا، کانادا و رومانی قرار گرفت.

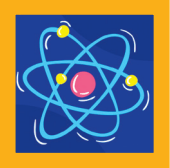
رتبه سوم ایران در المپیادهای جهانی

سیدرضا حسینی، رئیس باشگاه دانش‌پژوهان جوان البته به تشریح مدال‌های المپیاد بدون در نظر گرفتن مدال‌های المپیاد فیزیک و علوم زمین پرداخت و در این باره به همشهری گفت: «با پایان یافتن المپیادهای علمی ۲۰۲۴، در ۷ المپیاد با بیشترین کشور شرکت‌کننده (از ۵۳ تا ۱۱۰ کشور) جمهوری اسلامی ایران بعد از کشورهای آمریکا و چین با کسب مجموعاً ۱۰ مدال طلا، ۱۱ نقره و ۴ برنز در جایگاه سوم دنیا قرار گرفت. حسینی توضیح داد: «در سال ۲۰۲۴ دانش‌پژوهان کشور عزیزمان موفق شدند تا رتبه اول المپیاد جهانی نجوم و اختر فیزیک، رتبه چهارم المپیادهای زیست‌شناسی و فیزیک، رتبه هشتم المپیاد شیمی، رتبه نهم المپیاد کامپیوتر و رتبه نوزدهم المپیاد ریاضی را در دنیا کسب کنند.» او ادامه داد: «همچنین دانش‌آموزان ایرانی در المپیاد جهانی علوم زمین امسال برای نخستین بار شرکت کردند که یک مدال نقره و ۲ برنز به‌دست آوردند.»

۳۰ درصد مدال آوران دختر هستند

بخش اعظم المپیادی‌ها را دانش‌آموزان سمپادی (سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان) تشکیل می‌دهند و براساس اطلاعاتی که سیدرضا حسینی، رئیس باشگاه دانش‌پژوهان ارانه کرده است: «تعداد بیشتر سمپادی‌ها از دانش‌آموزان معمولی تشکیل شده که این امری عادی است؛ چون سالانه حدود ۲۰ هزار نفر به مدارس سمپادی می‌روند. اگر تعداد آنها در المپیادها و رتبه‌های برتر کنکور بیشتر نباشد، این مدارس ضعیف عمل کرده‌اند. نسبت دانش‌آموزان سمپادی ۶۰ به ۴۰ است.» در میان این آمار و ارقام نکته قابل توجه مربوط به حضور پررنگ دخترها در مدال‌آوری است. حسینی در این رابطه گفت: «دختران ۳۰ درصد مدال آوران هستند، اما شرکت‌کنندگان دختر و پسر مساوی‌اند. امسال نیز نسبت به سال‌های پیش حضور دختران بیشتر شده است که حضور دخترهای ایرانی در مجامع جهانی بسیار اهمیت دارد.»

تاریخچه

ایران از سال ۱۹۸۵ در المپیادهای علمی شرکت کرده است. نخستین حضور ایران حضور تک‌نفره احسان امامی‌فرد در المپیاد جهانی ریاضی بود که منجر به کسب نخستین مدال (نقره) ایران شد. المپیادهای میراث اروپای شرقی هستند و در ۲۶ سال اول، ایران حضور نداشت و همچنان در برخی المپیادها مثل فلسفه حضور ندارد.

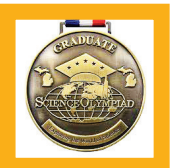
گزارش کوتاه
فهیمة طباطبایی
روزنامه‌نگار

حاشیه‌های تمام‌نشدنی کنکور

از ۵۵ سال پیش یعنی سال ۱۳۴۸ که نخستین کنکور در ایران برگزار شد و ۴۸ هزار داوطلب در آن شرکت کردند تا به امروز که بیش از یک‌ونیم میلیون نفر در آن رقابت می‌کنند، این آزمون ۴ ساعته بزرگ‌ترین معضلی است که میلیون‌ها ایرانی در آستانه جوانی با آن روبه‌رو هستند؛ داستانی که انگار هیچ وقت به پایان خوش نمی‌رسد.

سبب کنکور در همه این سال‌ها ده‌ها بار چرخیده و هنوز هم در حال چرخش است و همین موضوع دانش‌آموزان را هر سال سردرگم می‌کند. گاهی مجلس برای کنکور تصمیم می‌گیرد، گاهی دولت و چند سالی است که شورای عالی انقلاب فرهنگی به این موضوع ورود کرده است؛ قصد همه تصمیم‌گیران این است که شاخ این غول را بشکنند تا به قول خودشان رقابت در کنکور و پذیرش در دانشگاه را عادلانه‌تر کنند اما این غول حالا تبدیل به اژدهای هفت‌سری شده که هر روز سرش از یک‌جا بیرون می‌زند و دامن داوطلبان خود را می‌گیرد.

در آخرین اقدام در زمینه کنکور، ۲ اتفاق افتاده است؛ اول تأثیر معدل پایه دهم، یازدهم و دوازدهم در پذیرش دانشگاه به میزان ۶۰ درصد که از سال آینده باید اجرا شود و دانش‌آموزان زیادی نسبت به این مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتراض دارند و اتفاق دوم فریز شدن و حفظ تراز کنکوری‌های سال ۱۴۰۲ و تأثیر آن در کنکور امسال که باعث شده شانس پذیرفته‌شدگان مرحله اول سال ۱۴۰۳ در رشته‌های بهتر کاهش یابد.

دانش‌آموزان ایرانی تا به حال موفق شده‌اند که ۹۰۲ مدال در المپیادها مختلف کسب کنند. از این تعداد ۲۳۸ طلا، ۴۲۶ نقره و ۲۲۸ برنز است. تعداد مدال‌های ایران تا پایان سال ۲۰۱۹ میلادی بیش از ۷۰۰ مدال بوده و تا پایان سال ۲۰۲۳ تعداد مدال‌ها به حدود ۸۵۰ رسیده است. در سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ برخی المپیادها شورای عالی انقلاب فرهنگی صحت‌کنیم، آیا عادلانه است کسی که در روستا درس می‌خواند با کسی که در شمال تهران درس می‌خواند با هم رقابت کنند؟ باید معیاری بگذاریم که رقابت عادلانه شود.»

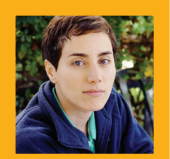
رقابت ناعادلانه دانش‌آموز روستایی با شمال تهران آش کنکور آنقدر شور شده که مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور کشور گفته است: «برای کنکور باید معیارهای جدیدی وضع شود تا رقابت عادلانه و برابر باشد و با نگرانی در کنکور ضروری است. این مسئله را باید در شورای عالی انقلاب فرهنگی صحت‌کنیم، آیا عادلانه است کسی که در روستا درس می‌خواند با کسی که در شمال تهران درس می‌خواند با هم رقابت کنند؟ باید معیاری بگذاریم که رقابت عادلانه شود.»

اعتراض احمد توکلی به تأثیر معدل بر کنکور احمد توکلی، رئیس هیأت مدیره سازمان مردم‌نهاد دیده‌بان شفافیت و عدالت نیز اخیراً در نامه‌ای خطاب به مسعود پزشکیان، رئیس دولت چهاردهم در این باره گفته است: «تصمیمی در شورای عالی انقلاب فرهنگی گرفته شد که متأسفانه پیوست عدالت ندارد و موجبات بی‌عدالتی، نارضایتی و شکاف طبقاتی در جامعه را فراهم کرده است و همواره این اتهام را برانگیخته که قشری خاص که اکثراً با مدارس غیرانتفاعی و تجار زاندوز فعال در عرصه فرهنگ کنکوری مرتبط هستند، زمینه‌ساز چنین تصمیماتی هستند.»

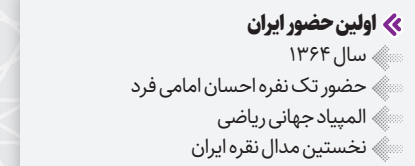
او خواستار لغو مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره کنکور شد و گفت: «در طول سال‌های اخیر، دهبان در این موضوع مکاتبات و جلسات متعددی با دبیر و برخی از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی داشته است که همگی بی‌نتیجه بود. اینجانب به‌عنوان عضو مجمع تشخیص مصلحت در جلسه بررسی موضوع، به همکارانم پیشنهاد دادم تصمیم‌گیری مجمع را تا استقرار دولت جدید به تأخیر بیندازند که متأسفانه استقبال نشد.»

مرحومه مریم میرزاخانی از نخستین دانش‌آموزان ایرانی بود که مدال طلای المپیاد دانش‌آموزی را گرفت. او در سال‌های ۱۳۷۳ و ۱۳۷۴ (سال سوم و چهارم دبیرستان) موفق به کسب مدال طلای المپیاد ریاضی کشوری شد و بعد از آن در سال ۱۹۹۴ در المپیاد جهانی ریاضی هنگ‌کنگ با امتیاز ۴۲ از ۴۲ مدال طلای جهانی گرفت. سال بعد، در المپیاد جهانی ریاضی کانادا نیز به همراه امسال شرکت‌کننده. به همین دلیل شرکت‌کنندگان کنکور سال ۱۴۰۲، ۴ معیار برای کسب رتبه مورد نظر داشتند اما شرکت‌کنندگان سال ۱۴۰۳ تنها ۲ معیار آن هم فرصت شرکت در کنکور اردیبهشت و تیرماه امسال را داشتند.»

داستان‌های کنکور پس از ۵۵ سال در حالی ادامه دارد که هنوز هیچ دانش‌آموزی نمی‌داند که مبنای کنکور سال ۱۴۰۴ چه خواهد بود و باید در این زمینه چگونه عمل کند؟

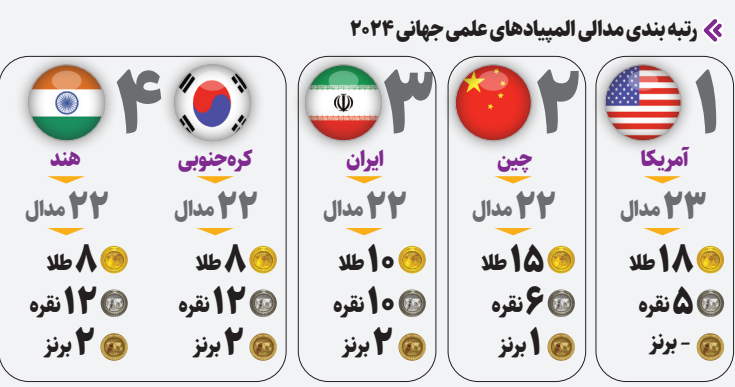
ریاست جمهوری، معاونت علمی و دبیرخانه هیأت دولت بررسی شد و موافق بر اجرا شدن این طرح بودند. در این طرح پیشنهاد شده که معدل دوازدهم دانش‌آموزان المپیادی جایگزین پایه دهم و یازدهم شود و در صورتی که مدال نیاوردند، بتوانند از این معدل بهره ببرند. همچنین پیشنهاد دیگری هم مطرح است که از ۱۴ المپیاد موجود ۷ المپیاد در شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب شده و ۷ المپیاد دیگر چنین امتیازی ندارند؛ به‌عنوان مثال تیم‌های المپیاد جهانی هوش مصنوعی و اقتصاد داریم که امتیازی ندارند، اما المپیاد ریاضی و نجوم داریم و سهمیه دارند. امسال برای نخستین بار توانستیم مدال نقره در المپیک جهانی اقتصاد کسب کنیم، اما هیچ سهمیه‌ای به ما اختصاص داده نشد.»

در دسر المپیادی‌ها

ورود به دانشگاه آنها مؤثر است، آنها سردرگم می‌شوند که آیا مدال کسب کنند یا معدل خوب برای ورود به کنکور بگیرند. به عبارت دیگر در آنها نوعی استرس ایجاد می‌شود که اگر مدال نگیرم چرا باید این ریسک را کنم که هم معدلم را از دست بدهم و هم نتوانم در دانشگاه‌های خوب درس بخوانم.»

حسینی در این باره گفت: این مشکل موجب کاهش ۳۶ هزار نفری شرکت‌کنندگان در فرایند المپیاد می‌شود. چنین در دسری موجب شد تا ایده‌های جدیدی پیگیری شود. به گفته رئیس باشگاه دانش‌پژوهان «برای رفع این چالش طرحی نوشته شد که رئیس‌جمهور بر این موضوع دستور پیگیری دادند که در مرکز بررسی استراتژیک

طرح رتبه سوم ایران در المپیادهای جهانی از سوی سیدرضا حسینی، رئیس باشگاه دانش‌پژوهان جوان بدون در نظر گرفتن مدال‌های المپیاد فیزیک و علوم زمین محاسبه شده است. در این صورت تعداد مدال‌ها به ۳۰ افزایش پیدا می‌کند.

